

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
 Gyár és VIII. Baross-u. 85.
 Fűzők:
 II. Fő-utca 27, IV. Eötvös-út 6, Kecskeméti-
 utca 14, V. Harmad-utca 4, VI. Teréz-
 körút 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józsa. 2-37.

Csak a szakcsorú
Baromfi-tenyésztés
 mint fő- vagy mellékfoglalkozás legjobban bevált.
Keltetőgépeinkkel
 láthat el minden háztartást
 hussal és tojással.
 Fogyasztásra kész baromfi
 7-8 hét alatt.
Csontrőlő gépeket
 mindenféle baromfi és apró-
 állat tenyésztési berendezést
 legelősebben vásárol a
Nickerl és Társa R. T.-nél.
 Kizárólagos vállalat szakcsorú
 baromfi és apróállattenyésztő
 telepek berendezésére.
BUDAPEST, 27. szám.
 V., Vilmos-eszár út 52.
 Kérje át a 27. sz. árjegyzéket.

Pénzét vissza-
 fizetem, ha

tyúkszem-szemölcs,
 bőrkegyéledésit a Ria-palaszam
 három nap alatt fájdalom nélkül
 gyógyosítja ki nem írja. Ezekre
 nemő hála- és köszönőlevelek. Ára
 1044/6 levélrel 2,40 K üvegként,
 3 üveg 5,50 K és 6 üveg 8,50 K.
KEMÉNY, Kassa I. Postafiók 12/123

**RENDELÉSNEK
 SZIVESKEDJÉK**

**LAPUNKRA
 HIVATKOZNI**

Második kiadásban jelent meg

A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és
 tájékoztató a nagyközönség számára

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából
 szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR
 az állami polgáriak. tanítóképzőintézet tanára,
 egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Ára 12 korona.

E kötetet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár,
 Kemény Ferenc reálisk. igazgató, Littyke Auréli pedag. tanár, Márki Sándor
 egyetemi tanár, Pilich Jenő honvédelezredes, Rácz Gyula a f. v. Statisztikai
 Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről
 nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a
 hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború
 alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a
 közművelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború,
 a közérköltés, és a háború, elméletek a jövőről; befejezésül:
 szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható:
Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
 Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

17. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, ÁPRILIS HÓ 28.

Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 80 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 40.— korona. Félévre — 20.— korona. Negyedévre — 10.— korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is csatolandó.

NÉMET TÁBOR ZSÁKMÁNYOLT ANGOL SÁTRAKKAL A SOMME-SZAKASZON.

A NYUGATI NAGY HARCZOKBÓL. — Bufa felvétele.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik **ENDREI ÁKOS** és **MÁRTON JENŐ**

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral ————— K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó tör-ténete. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-képesítő vizsgálatra készülőknél ————— K 1.80
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázzal ————— K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra ————— K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika ————— K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia — K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal ————— K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fon-tosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kis-faludy Károly felléptéig ————— K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fon-tosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kis-faludy Károly felléptétől a legújabb korig — K 2.—
10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvas-mányokkal kapcsolatban ————— K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria ————— K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika ————— 2.—
- 13—14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb vi-rágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal ————— K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeink könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Tebát nem pusztá rokonszenv volt, a mit Cecil Ervin iránt érzett. A leány képes lett volna érte áldozatokra is. Csak nem minden áldozatra. Szeretett, de a maga módja szerint. Ervin? ... Ő még nem szeretett. De azért korántsem volt oly közömbös az előkelő leány iránt, a milyennek mutatkozott. Szépsége, szellemessége, egész előkelő büszke és mégis bájos egyénisége izgatta a képzőletét. Egyedül-léte számonkérő perceiben többet foglalkozott vele, mint idáig bárkivel azon az egyen kívül, a kit emlékében eltemetett vagy eltemetni szándékozott. Ő is felvetette a nagy kérdést, csak más stílusban, mint a leány. Mi lenne, ha feleségévé tenné az earl leányát? Csak erre kerestett feleletet. Arra nem, hogy szereti-e a leányt. Beismerte, hogy szép, szebb mint bármely nő, a kit valaha ismert, jó is, előkelő is, büszke lehetne rá, de hogy boldog is: arra nem tudott megfelelni.

Mindazonáltal a leánnyal töltötte Ervin a miss gyöngélkedése elmúltáig csaknem minden idejét. Jól érezte magát a társaságában. Erősnek, biztos alapon. A lady mindig kedves volt hozzá, bizalmas, szinte pajtáskodó. A maga számára semmit sem igényelt, jóformán annyi czerimóniát sem, a mennyit egy előkelő nő hazájában saját unokatestvérétől is elszakott várni. Flörtöl szó sem volt. Szerelméről még elméletben sem beszéltek egymással soha. Még a válságos éjjel emléket sem bolygatták meg, a leány akkori spontán odaadásának a kézcsókkal vége lett. Másnap reggel egy gyöngy pirulás jelezte az arcán, hogy történt valami közöttük, harmadnap már az is elmaradt.

Vajjon azért fegyelmézték-e magukat ez irányban, mert nem akarták egymást feszélyezni, vagy előkelő ízlésük tiltakozott az ellen, hogy egy magasztos pillanat emléket apró-pénzre váltás: azt konstatálni nem lehet. Csak annyi bizonyos, hogy a Cecil és Ervin közötti viszony nem fűződött szorosabbra a hajón, sőt hovatovább mindjobban lazult, mióta a leány üldözője a napirendről lekerült.

Mindazonáltal egy-egy intenzívebb érzés-hullám mégis felvetődött néha a fiatalok lelkében. Különösen a leányéban ...

A fedélzeten történt egy enyhe csillagos este, ebéd után. Cecil a korlát mellett ült, Ervin vele szemben állott s mindenféle jelentéktelen megjegyzést tett s kérdést vetett fel. A leány csak nézte és hallgatott. Arca elárulta, hogy nem figyelt oda; addig-addig bámult a lovagjára, míg fényesedni kezdett, aztán megcsurrant a szeme.

Ervin megdöbben. — Mi baja, Cecil? — Semmi. — Mi jutott eszébe? Miért könnyezik? — Így már értem a kérdést, — mondta a lady zsebkendőjével hirtelen felszárítva könnyeit, — de jobb szeretném, ha nem kellene rá felelnem.

Ervin leült a leány elé s testvériesen elhódította a kezét. — Ne feleljen, ha nem akar, csak akkor válaszoljon, ha úgy érzi, könnyítene a lelkén, ha bánatát velem megosztaná.

A leány lehajtotta fejét. — Ah, a bánatot ne ossza meg velem, mylord, — mondta mélabúsan — annyival tartozom magának... én csak örömeimben szeretném önt részesíteni.

— Hiszen azokból is bőven juttatott nekem, — állította az ifjú — biztosíthatom, hogy én, kedves Cecil, sokkal többel tartozom önmek, mint maga nekem.

A leány tagadólag rázta a fejét. — Façon de parler, — mondta — velem szemben tegye magát tút az ilyes üres udvariaságokon.

Szemrehányó volt a hangja, elvette kezét a férfitől.

Az zavarba jött.

— Nem akartam megbántani, Cecil, szívemből beszéltem, másképp én nem tudok. — Oh, ilyen mértéke van a maga szívének! — zúdult fel a leány. — Akkor az hamis mérték. A gögje dikálja szavait, nem a szíve. Annak éreznie kellene, hogy örök időkre lekötélezett, midőn kockára tette érettem életét. Erre már vállalt vont Ervin.

— Az ilyesmik soha eszembe se jutott. Az ember élete örökké kockán forog. A mit magáért tettem, alighanem megtettem volna bárkiért. Erre még jobban elázodott a lady kedve. — Lelkiismeretemet akarja megkönyíteni? — kérdezte. — Vagy azt akarja tudtomra adni, hogy magának nem számítok az életben többet, mint bárki más?

— Azt nem állíthatom, — válaszolt Ervin komolyan — mert nem mondanék igazat. Az volt az igaz, a mit az imént állítottam: én igen sokkal tartozom magának, maga az első és egyetlen nő a világon, a ki emberi értékeim tudatára ébresztett, új perspektívát nyitott számomra, az anyagi élet szépségeire rávezetett. Idáig álmodtam, most ébren vagyok. — Erről meg én nem tudok, — állította a leány — legyen világosabb: magyarázza meg nekem ...

Ervin félre nézett. — Nem tudom magyarázatot adni, csak érzem. És látom, hogy más ember lett belőlem, mióta ismerem.

Nagyt nézett a leány. — Más ember? Milyen volt előbb? — Gyáva, a pathikus, kerültem a nőt. — Kerülte a nőt? ... És most vár tőle valamit?

— Várok. — Mit? — Valami csudát, a mi átlyegyíti az egész valómat ... sejttem, hogy ennek a csudának el kell következnie.

— A szerelmet érti? — kérdezte a lady pirulva, mert soha eddig szerelemről nem beszélt senkivel.

— Lehet, hogy azt. — S kitől várja? Általánosságban beszél, vagy ezéoz valakire?

— Senkire sem ezéozok, mert még nem ismerem azt a nőt, a ki engem végkép meg fog váltani. Vagy ha ismerem is — javította ki magát Ervin — nem tudom, melyik lesz azok közül, a kiket ismerek.

Ennyivel beírte Cecil. Elhallgatott. Arra gondolt, hol találhatná meg ennek a bolond naiv athlétának szívéhez a kulcsot, mielőtt más valaki rábukanna ... Egy más alkalommal Mary Viltre terelte Cecil a beszéd sorát.

— Ismeri a híres Viltet, a nagy művésznőt, a kiért egész Britannia férfinépe rajong?

— Volt szerencsém, — válaszolt Ervin elfogulatlanul, — mielőtt megismerkedtem volna önnel, mindnap mellette ültem ebédnél.

— Ah, kereste az ismeretségét? — Nem mondhatnám, ő tüntetett ki ... egyszóval ő választott engem asztali szomszédjának.

— És? ... — Nem tudom mit akar tudni, Cecil? — Jól mulatott vele? — Szép ... Érdekes.

— Ez nem felelet a kérdésemre. Volt magára valami hatással az a nő?

Érdesen rezgett a leány hangja, mint a féltékeny asszonyoké.

— Volt, — ismerte be Ervin gépiesen, szinte öntudatlanul.

— Ah, — jegyezte meg Cecil csipősen — akkor csudálkozom, hogy nem foglalkozik többé vele, esztelenség egy ilyen hálás vállalkozást abba hagynia.

Ervin elpirult. Bántotta a leány frivol hangja,

de nem tiltakozott ellene. Mert az elevenére tapintott. A vállalkozás csakugyan eszében volt: nem utasíthatta vissza a leány szavait. Csak ennyit mondott:

— Miss Maryt azóta hanyagolom el, mióta magát ismerem.

A ladynek felragyogott az arca, de arisztokratikus érzése nem engedte megnyilvánulni az örömet. Durczásan vállalt vont. — S én ezen örüljek? — kérdezte csipősen: — Azért mondtá, hogy örüljek neki?

— Nem. — Miért hát? — Mert tudtára akartam adni, hogy maga más az én szememben.

— Remélem, minden gentlemanében, — gögösködött a leány, de már meleg tónusa volt a hangjának, humorosan megbocsátó, hálát és örömet eláruló.

Egész jó kedvre derült. Csaknem elszéledett. — Tudja-e, hogy táncolni, dalolni én is tudok? — évdődött a lovagjával.

Az nevetett. — De nem mindenki előtt. — Maga előtt nem röstelleném ... magának ellejteném, a mit Indiában tanultam, a bayadérok tánczát.

Felállott, meghibálta csipőjét s kaczerán a férfi szemébe kacsinított. Igéző volt, oly eredetien, szűziesen pikáns, hogy Ervin rajtafelejtett szemét akkor sem vette le róla, midőn abba hagyta táncmozdulatait.

— Mit néz? — ingerelte a leány, észrevéve, hogy kaczerása hatott.

— Magát ... Szeretném ... A fiatalembernek önkénytelenül szaladt ki száján a kezdő szó, de leány nem érte be vele, ki akarta erőszakolni a folytatást is.

— Mit szeretne? — Nem mondhatom meg, — hebegte Ervin tűzpirosan — nem merem megmondani.

— Csak bátran, — buzdította a leány — nem haragszom meg semmiért.

— Még sem mondom meg. — Akkor sem, ha kitalálom? — Erre már elsápadt az ifjú.

— Nem, — mondta keményen, szinte szigorúan. — Különbéget kell tennem maga közt és más leány között. Maga nem mindenki.

Cecil észrevette magát. Ő nem mindenki s s tovább ment a kaczerásával, mint bárki, megérdemelte a leckét. Nem is haragudott érte, mert ha szigor volt is a lényege, de oly kedvesen hangzott, annyi megkülönböztetés, tisztelet rejtőzött szavai mögött! Kezet nyújtott a fiatalembernek.

— Oh, comte Ervin, be drága jó ember maga, ön előtt meghunyászkodni is merő élvezet; ha süjtani akar is, felelem a szava.

— Én nem akartam süjtani, — állította Ervin zavarodottan, idegesen babrálva a miss karsú ujjával.

Majd egyet gondolt, hirtelen ajkához emelte a leány engedelmes kezét s egy lenge csókot lehelt reá, aztán egy másodikat, egy forró, a végén egész ráta pasztotta reszkető ajkát, mo-hón, szomjasan.

— Ezzel tartoztam magának, — állította — többszörösen vissza kellett adnom azt az egy kézcsókot, a mivel adósa voltam.

Most már zavarba jött Cecil is. Elkapta a kezét, forró volt a lovagja ajka, öntudatlanul erőszakos a csókja, szinte érzékes. Megillette a leány szemérmét.

Azért most sem nevezte Cecil a lovagjára, csak elfordult tőle s zsebkendőjével eltakarta égő szemét.

Ervin úgy érezte, hogy bocsánatot kell a leánytól kérnie. A vállához hajolt.

— Cecil! — Tessék. — Bocsásson meg. Megbocsát? — Meg.

— Akkor nézzen reám. — Azt nem tudok ... még most nem. — Milady! — Tessék. — Elmenjek? — Maradjon, ha akar.

A leány hirtelen elhatározással levette szeméről a zsebkendőt s visszafordult az ifjúhoz, bátran szembe nézve vele.

— Ezt akarta? — Ezt. — Meg van elégedve velem? — Köszönöm, Cecil.

A leány pillanatra visszaadta a kezét lovagjára, aztán elszaladt tőle, kislányosan, boldogan.

Ervin jóformán csak akkor tért magához meglepetéséből, midőn végkép eltűnt a leány karsú alakja szeme elől s helyette egy más, kevésbé karsú férfitermet bukkant fel előtte, mint valami krampusz.

— Gratulálhatok most már, méltóságos uram? — Hát ez már mégis csak sok. — Maga honnan pottyant ide, Balik?

A pörge kis doktor hamisan csikantott a szemével.

— Engedelmelem nem pottyantam én sehonnan sem, mert már régen itt voltam elbújva a kajüt megett. — Leskelődött?

— Restellem, de leskelődtem ... gratulálok, méltóságos úr. — Mihez?

— Hát nem kérte meg a szép miss kezét? — A fiatal gróf most már komolyan megharagudott az indiszkrét kis emberre.

— Kedves Balik, — korholta túlbuzgó titkárját — ne ártsa magát olyan dolgokba, a mikhez nem ért s különösen ne spionkodjék rám: ezt határozottan kikérem magamnak.

— Pardon, — okvetetlenkedett a fránya doktor — én nem spionkodok, de vigyázok magára; az után az éjjeli kaland után nem tagadhatja, hogy erre bőven rászorult.

Ervin nem akarta a hűrt tovább feszíteni. Sajnálta volna egy közönséges feleselés szemétdombjára hullatni azokat az illatos szindűs

DR. SZÁSZ BÉLA AZ IGASZÁGÜGYMINISZTERIUM MOST KINEVEZETT HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA.

érvésvirágokat, a melyeket védenze lelkének gazdag kertjéből szedett.

— Jól van, Balik, — rázta le magáról lelkiismeretes ellenőrt — hagyjon most magamra, egyéb gondjaim vannak.

Nem gondok voltak azok, hanem vágyak. Nem tagadhatta, egész szívvel, forró fiatal vérevel epedt az után a leány után, a kit szemérmében megillett s a ki ezért oly magát magtagadó nagylelkűséggel megbocsátott neki.

Újra élvezni szeretete volna lágy keze érintését, fenséges zavarát, fátyolozott hangja lágy zenéjét. Egy ideig le s fel járkált a fedélzeten, aztán, hogy nem tudta leküzdeni érzéki feszültségét, lerohant a hajó mélyébe, hogy megkeresse a ladyt.

A zongorateremben akad reá. Egymagában volt, zongorázott s egész halkán valami skót balladát dudorászott. Ervin félbeszakította. A leányhoz sietett s megragadta zongorázó kezét. — Bocsásson meg, Cecil!

A leány irult-pirult s ösztönszerűen elvonta kezét. — Hiszen már megbocsátottam, — mondta mosolyogva — mit tegyek még magáért?

— Engedje meg, — kérte a fiatalember lángoló arcán végigsimítva a kezét — engedje meg, hogy maga mellett maradhassak ... Nem tudom, mi történt velem, — gyónta meg őszinték szíve válságát — de úgy érzem, nem tudnék most ellenni maga nélkül, igen boldogtalannak érezném magamat, ha nem láttnám.

Cecil lesütötte szemét. — Hiszen maradhat ... Akarja, hogy zongorázzak magának?

— Igen és énekeljen is. — Szereti a balladát, vagy valami román-czot énekeljek?

— Bármit, csak újat, előttem ismeretlent, a miről sejt, hogy szívemben visszhangra kél. A leány rádöbta karsú ujjait az elefántcsont billentyűkre s énekelni kezdett:

Mary a hegytetőn	Nem érzi a napot
All mozdulatlanul	Kísírta a szemét
S a nappal szembenéz	William otthagya őt.

William a hűtelen
Kiszedte a szívét
Elvette mindenét stb.

A primitív néprómánéz a lady ajkáról egy tragédia elemi réjével markolt bele az ifjú szívébe ... Mary a hegytetőn ... William a hűtelen ... A leány románca úgy zsongott a fülében, mint valami szemrehányás, a mi egyedül az ő lelkére nehezedik.

— Tetszett? — kérdezte Cecil, midőn játékát befejezte volt.

— Nagyon szomorú volt, — mondta Ervin. — Azoknak, a kik együvé tartoznak, sohasem lenne szabad egymást elhagyniok ... Mit gondol?

(Folytatása következik.)

A MUNKÁSOK ÁPRILIS 22-IKI TŰNETŐ GYŰLÉSE A VÁLASZTÓJOGÉRT A VÁROSLIGETBEN.

ÚJ ÉLET — RÉGI TŰZ.

Az a felfogás, hogy a háború a férfiak dolga, ilyen mérv és kizárólagos értelemben akkor se állta meg a helyét, mikor a háború valóban alig volt más, mint bizonyos szervezett férfitömegek egymással való véres viadala. A mikor se ezek a pírharozót vívó tömegek nem voltak akkorak, se a háború organizálása olyan természetű, hogy a nemzetköziség életere mélyebb vagy éppen válságos befolyást gyakorolhattak volna. Annyi köteleket a béke megszakadása, mint most, természetesen se a nemzetközi, se a társadalmi viszonylatokban szét nem téphetett, egyszerűen, mert se a kötelek hálózata oly sűrű, se a háború követett érdeklődés oly rengeteg, mint mostan, nem volt. A nemzetközi érintkezés mai természetében a közlekedési eszközök eredménye és a modern állami beavatkozás tette az általános védőközelítéssel katonává, tehát a háború közvetlen, véres érdekeltjévé az ország minden épkezláb polgárát.

De a méretek e szinte határtalan kiszélesülése előtt se volt teljes igazság az, hogy a háború csak a férfiak dolga. A háború mindig dúllással, pusztítással, az újába eső települések és kulturák veszedelmével járt és a kárnak nincsen nem. Férfiak és nők egyaránt szenvedtek általa. És a katonák, abban az időben is; a mikor nem minden fegyverbíró férfiak volt kötele állapot, a mikor hivatás volt szilaj passzió, a mikor szoldosnak, banderistának vagy csatlósának hívták, akkor is — ember volt, emberi vonatkozásokkal kapcsolva az élethez. A szoldosnak is volt édesanyja, volt hitvese, mitkája vagy szerelmese és az asszonyok akkor is sírtak, a mikor a férfiak véreztek. A háború tehát veszedelem, szenvedés és zaklatottság volt mindig mindkét nem számára, hiszen nemcsak elesettjei és nyomorekjai, hanem özvegyei, árvái és pártában maradt menyasszonyai is teremték.

De akkora terhét és következeit a háborúnak, mint mostan, természetesen a nő soha se szenvedte. Mint a hogyan soha se viselte a férfi sem. Ennek első és legelemibb magyarázata a mérkőzés méreteinek példátlanúsága. Ez a háború a legnagyobb, amelyet az emberiség mégért és pedig nemcsak a felülete, hanem a mélysége szerint is. Az az angol gondolat, a mely gazdasági térre is átvitte a birkózást, megteremtén az elszigetelést és a blokádot, tulajdonképpen megszüntette azt a határvonalat, a mely a harcolók és a békés polgári élet sorsát a háborúban egymástól elválasztotta. A gazdasági háború abban a lelketlen formában,

a hogyan Anglia a maga lebirhatatlannak gondolt tengeri hatalma tudatában megszervezte, nem volt más és nem volt kevesebb, mint a harzoképtelen lakosság: a nők, az öregek és a gyermekek inség által való halálra ítélese.

Már magában a helyzet ilyen megfogalmazása egészen rendkívüli mértékben vonta be a nőt a háború viszonyaitába és szenvedéseibe. Olyan küzdelmek elé állította, a melyeket neve a régi háborúk legsötétebb fejezeteiben se ismert. Az ostromolt várak életét tette egész nagy birodalmak sorsává. Hogy ez a sors, a blokáddal ellentétben: a búvárhajó-harcz révén ráborult azokra is, a kik kiszeltek, a súlyból nem vett el, csak uralma területét tette még szélesebbé. Az angol, a francia és az olasz polgársággal is alaposan megköstöltatta azt, a mivel minket akartak halálra koplaltatni.

Összes kihatásait a háborúnak a legnagyobb emberi megpróbáltatás dicsőséges és szánalomra méltó kortársává lett nő részére, kötetek fogják ismertetni és méltányolni. A mit a gyámolító társa nélkül maradt nő a megélhetésért való irtózatossá küzdelemben, aggodalmaktól gyötört szívvel, gondoktól marcangolva, fáradozni, kiállni, szenvedni és lemondani volt kénytelen, az éppen olyan dús anyaga a történelemnek, mint harzosaink legendás hőstettei.

Mi itt most csak egy kérdést vesszünk ki a kérdések tömegéből, a melyek mind fontosak, jelentősek és alkalmasak arra, hogy a gondolkozást foglalkoztassák. Hogyan várható a nő sorsának alakulása a háború után? Mi vár rá, majd ha a véres színjáték utolsó fölvonására is rágördült a függöny és a normális élet föltételei és szabályai megint érvénybe lépnek? Van-e ok és kílátás abban bizakodni, hogy a visszatérő rend kiállott szenvedéseikért valamely kárpótlást hoz számukra? Vagy pedig arra kell megedzenünk a lelküket, hogy az ágyuk füstjének eloszlása után is borús ég alatt és egy megnyomorított, elszerecséltenedett világ kemény levegőjében kell tovább folytatni nehéz harczukat?

A volt németbirodalmi kancellár, *Michaelis* doktor egy néhány nap előtt tartott beszédjében ugyancsak sötét színekkel festette ki az elkövetkezendő béke első — esetleg évek meglehetősen hosszúra terjedő — idejének életét, társadalmi és gazdasági viszonyait. Se a beavatottság, se az illetékességét kétségbevonni nem lehet. Ellentmondás nélkül alá kell írni azt, hogyha pokol is a háború, nemi mennyország lesz az, a mi utána nyomban következik. Egy elerőtlenedett, megviselt és súlyos sebekből vérező világ indul el majd visszanyert földati útján és rengeteget kell építenie, a míg

csak odáig eljut, a hol a pusztulás órája megállította. Már pedig, tudjuk: a boldogság statisztikája szinte tükröképe a gazdasági helyzet statisztikájának. A szegénység, a küzdés, a viszonyok nehézsége és bizonytalansága a társadalmának csinál propagandát.

Tízmilliónál többre teszik a férfiak a férfiak számát, akik a háború gyilkos kaszája alatt elterültek. Milliókra megy azoké, akik életben maradtak ugyan, de a megélhetésért való sikeres vagy biztató küzdelem számára harzoképtelenné váltak. A nyomorekok és az össze-roppantak. A jelenség súlyos és komor voltát léhaság és cinizmus lenne tagadni. A nőt a szociális felváltás hagyományos jelleme a *ellátásra* hivatottak kategóriájába sorozta. Ha ez a felfogás teljes érvényre lenne ma is: semmi-féle nyugtalanság és aggodalom nem lenne túlzottnak mondható, a mely felhős szemmel tekint a jövőbe.

De a háború sok minden között arra is rákényszerített, hogy revízió alá vegyük a hagyományképpen kapott megállapításokat. Meg kellett látnunk, hogy nemcsak a férfi energiája ment át az edződésnek egy hallatlanul kemény iskoláján, hanem a nő is. És meg kellett látnunk, hogy ezt a példátlan próbát ez az energia is diadalmasan megállotta. A nő munkaeje, teljesítő képessége, kereső és eltartóképessége gyönyörű diadalt aratott olyan viszonyok között, a melyek az energiának — a nemre való minden tekintet nélkül — legnagyobb megfeszítettségét és felfokozottságát követelték.

Már pedig ezt az optimizmus teljes kikapcsolásával is minden jogunk és okunk van föltenni, hogy a háború megszűnése bizonyos és nem is jelentéktelen enyhülést fog jelenteni. A halottak nem, de az élők visszatérnek: családapák, férfiak, vőlegények és leventék, a kiknek a háborús élet ridegsége egy mélegebb, szebb, tartalmasabb jövő vágyával töltötte meg a lelküket. És a mi itthon várja őket: iskolázottság az élet igazi, komoly, nagy földadatai megismerésében, az igények okos megszába, bizonyos megedződöttség egyrészt; másrészt pedig egy rengeteg pótolni és elvégezni valóval sürgetőn megterhelt világ temérdek munka- és kereső-alkalma. Ez az új élet dolgos és követelő, kemény és komolyságot parancsoló lesz; de távolról se reménytelen vagy leszerelő azok számára, a kik neki tartalmat tudnak adni és célt és földadatot vállalnak, a miért küzdeni, dolgozni, törekedni érdemes. És ennek az ambícióknak a kazánját az új világban is ugyanaz a melegség fogja fűteni, mint a régi. A boldogság.

Sigma.

művészetéhez s ha állványa előtt dolgozik ecsettel kezében, már nem az iparos, már nem a töprengő terelő, hanem a művészetében elmélyedő igazi művész. Százféle színben pompázó vásárképeiben im előttünk művészi tudásának mesteri biztonsága. Különös szeretettel festetget mostanában hervadó virágokat, elfonnyadt szőlőfűrtöket, mélabús ősi tájakat s a mint nézzük e műveket, önkénytelenül Rodenbach finom írásai felé száll minden gondolatunk. Pállya Czelesztin is, miként a flamandok nagy írója, meglátja az elmulás végső lehelletében a poézist, a haldoklás főnséges szépségét... Annyi igazsággal, amnyi őszinteséggel, a megfigyelés bámulatos hűségével öröklíti meg mindazt, a mit egy túlfinomult lélek érez az elmulás szemlélésében. Az őszinteség, a megfigyelés hűsége felcsillan a többi képeiben is. Tőle még aligha láttak aktkompozíciókat, Euttal az aktfestés művészetének is hódol, meg pedig oly meglepő művészetével, mintha ezideig nem is alkotott volna történelmi képeket, csend-életeket, tarka vásárokat, állatfigurákat. Miniatur portréi meg egyenesen jellemzik erős művészi vénáját. Ezek a portrék nem egyszerű arczképek, figuráiban benne él a lélekletés, a biztos és gyors tekintet, az emberismeret. Magyaros szobrainak eredetiségében mély kifejezés, erős

A FESTŐÁLLVÁNY ELŐTT.

MINT HEGEDŰKÉSZÍTŐ.

MINT SZOBRÁSZ.

MAGYAR MŰVÉSZEK OTTHONÁBAN.

Pállya Czelesztin műtermében.

Mint ember, mint művész, egyaránt a legeredetibb egyéniségek egyike: *Pállya Czelesztin*. Elzárkózottan a nagyváros zajától, emberektől, társaságtól, csöndes visszavonultságban él a Budapesttel határos kisemberek lakta egy szűk periferián, Újpesten. Lakatlan utcájában, széreny polgári ház lakószobái fölé épített magányos műterem, melynek négy fala között az alkotás tudásának ereje tombol. Egy különös, többféle hivatottsággal megáldott, becsületesen küzdő művész műterme, a tudás mesterségén töprengő ember műhelye ez... Itt nincsen puhaság, kényelem, nincsenek szőnyegek, hiányzik mindaz, a mi oly sok nagy művész művészetének hajlékát karakterizálja. Ebben a műteremben mindenekelőtt komoly emberi és művészi munka uralkodik. A fényűzést, a pazar gazdagságot maga Pállya mester száműzte el innen s műtermének puritán egyszerűsége valóssággal legendászerű. Erre a legendászerűségre egyébként is rászolgált még egészen fiatal piktorkorában, a mikor a «Benczurian» rendezett műtermében királyi látogatásra várt. Ugyanaz I. Ferencz József királynak a Benczuriskolán történt látogatása előtt, az uralkodóváras előkészületeinek lázas munkája közben, a mesteriskola vezetője felkérte az ifjú művészeket, hoznak rendbe műtermeket, mert esetleg a király betekint hozzájuk is. Nosza volt erre serény készülődés. Köleszónként pál-

mák, szőnyegek vándoroltak be az iskola műtermeibe, csak a fiatal Pállya Czelesztin nem készülődött a király fogadására. Visszautasította a pálmákat és szőnyegeket, mondván, az ő műtermének egyszerűségét nem rontja meg holmi cifraszaggal. Még a megszokott csöndes munkálkodását sem zavarta meg a nagy izgalom s hogy betoppant hozzá kíséréivel együtt a néhai király, im csodálatos: a sívár, egyszerű műteremben tartózkodott leg-hosszabb ideig, miattal a képeken kívül kíváncsian megnézegetett ott mindent.

Mert tudni kell, hogy Pállya Czelesztin már akkor ezermesterkedett. Műhelyének leírását tulajdonképpen ezzel kellett volna kezdenünk, mert birodalma nemcsak a képzőművészetnek nyújt hajlékot. Az egyik szegletben a piktorkor műterme húzódik meg, a másikban a szobrász... A többi szeglet valóságban egy polgári iparos-műhely, hosszú, keskeny esztergápadokkal, lécezzel, gyalu alá készített deszkalapokkal; amott a kaptafakészítő sarok, tovább a cipőműhely, azután a szerszámkamra... Az ember önkénytelenül elcsodálkozik s egy pillanatra sem gondol arra, hogy ilyen illusztris művész műtermében időzik... Csak azután jut eszünkbe, nekünk, kik jól ismerjük őt, hogy hiszen a mester maga készíti a cipőt, a cipőcsináláshoz szükséges kaptafákat, sokszor a ruháit is, sőt nemcsak eféle szükségleteinek előállítására lelta meg önmagát, hanem a művészetéhez szükséges anyagok jórészt is sajátkezeléssel gyártja. Így: kereteket, pikturáinak deszkalapjait, de a mi legoriginálisabb

nála — hegedűket is alkot. Erre kétségtelenül a muzsikáért lángoló, őszinte lelkesedése indította Pállya Czelesztint, kiből a hangszerművek alkotásánál nem az igazi zsenialitás nyilvánul meg, hanem a hangszerkészítés művésze. Valósággal mesteri munkát produkál, saját-készítette hegedűinek hangja egyenesen meglepő s bátran versenyre kél a legkínzóbbakkal. Persze értékesítésükre nem gondol, tisztára érdeklődésből, szeretetből alkotja meg hegedűit, melyekhez vig nótákat is maga csinál. A régi hegedűmesterek iskoláiból származott csinos hegedűgyűjteményét pompásan egészítik ki saját mesteri művei. A hegedűkészítés művészetében való elmélyedésében még hegedülni is megtanult s jóval túl volt már a harmeczen, mikor barátját, Kálmán Adolf tanárt, a Nemzeti Zenede elsőrangú pedagógusát beavatta tervébe s tíz órákat vett.

Mindezeket kívül nem ismételten, hogy már gyermekkorában foglalkozott a repülés technikai lehetőségével. Huszonöt évvel ezelőtt, barátai körében kifejtette, miként uralhatja a levegőt kifeszített síkokkal az ember. Akkor kinevették, de az ő hite nem tört meg és nem is csalódott, mert hiszen a század legnagyobb esodája bekövetkezett... A háború előtt két-féle szisztemájú repülőgépet is tervezett; mind a két tervezés modellje ime itt hever műtermében, azok felépítéséhez azonban nem volt pénze...

De ne higyük, hogy művészi energiája megfogyatkozott a sokfajta alkotás töprengéseinek közben... A nagy művész nem lett hátlen

MINT MECHANIKUS.

PÁLLYA OZELESZTIN MŰTERMÉBEN.

plasztikai érzék rejlik. Ezek a szoborművek a kiállításokon nagy sikert arattak s időnként most is fel-leeseréli az esetet a mintázó fával. Miként a pikturáin, ezeken a művein is megérezik, hogy a régi Pállya Czelesztinre nem hozott szégyent az új... A mester még csak most éli igazában művészeinek delelőjét. Mostani alkotásai csak úgy, mint a régiek: maradandó nyomokat hagynak a magyar képzőművészetben...

SZEMEK.

Szemek, ti tengermélyek s örvénylők, mint a hullám, Ti mennyet, poklot rejtök, szívet kétségbejűtök, Ti másnak üdvöt nyújtok és engem porba sujtók, Gyilkos villámotoknak szikrája mikor hull rám?

Még úr az agy fölöttem és higgadt, tiszta észszel, Bír már hajótöröten, még harcolok a vészszel, De ész parancsa ellen a szív már néha lázad És érzem, nemsokára rám gyujtjátok a házat.

Hajóm még meddig áll meg ringó hullámok ormán És gyengülő kezemből mikor hull ki a kormány? Még meddig állhat ellen a támaszt vesztett lélek, Vagy mikor omlik össze, szemek, ti tengermélyek?

Zoltán Vámos.

ST. PAOLO.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — LOVAINK LEGELŐJE EGY VÁRROM ALATT.

A KATONÁINK ÁLTAL ÉPÍTETT TAGLIAMENTO-HÍD FELAVATÁSA. (A hid közepén állnak Boroevics tábornagy és Wurm vezérezredes.)

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — A KIRÁLY EGY ZSÁKMÁNYOLT ÁGYÚT SZEMLÉL.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Ira Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

Végre elérte, hogy az asztalnál helyet foglaljanak. Ezután nem merült már fel több nehézség. A bőséges és változatos hideg vacsora szép lassacskán fogyott; a bor szintén. És a mily mértékben tűnt el a bor, olyan mértékben lett Cotterill (a ki eddig nagyképpén hallgatott), egyre beszédesebb és a ház előállításai költségeinek pontos felsorolásával és több efélékkel mulattatta a társaságot. De végezetül a társaság ragyogó életkedve legyőzte az aritmetikát.

Machinné azonban még mindig nem tudott ura lenni annak az érzésnek, hogy csak álmodja ezt az illendőséget sértő jelenetet. Az egész eset túlságosan fantasztikus és túlságosan valószínű volt olyan kevés regényes helyen, mint Bursley.

— Gondolnunk kell a hazamenetelre is Denry! — mondta végül.

— Van még időnk — felelte Denry. — De hiszen elfogyott a bor. Majd nézek más után.

És kipirulva merült fel kis vártatva a zománcozott pohárszék mélyéből, diadalmasan tartva kezében egy boros palaczkot.

— Hurrá! — kiáltotta; fehér bort töltött belőle poharába, melyet Wilbraham Cecil egészségére üritett.

Jól festett így a csillogó villanyfényben.

Ivott, azután hirtelen elhajította a poharat, hogy az darabokra tört.

— Jaj, mi ez? — kérdezte rettenetesen eltorzult arccal.

Anyja, a ki mellette ült, megragadta az üveget. Denry keze, a mint a palaczkot fogta, elakart a rajta levő czimkét, a melyen ez állt:

— Méreg. — Nettleship-féle szabadalmazott zománcoztató folyadék. Egyszeri bedörzsölés elegendő.

Zavar! Látszólag csak Cotterill Nelly nem volt képes felfogni, milyen súlyos baleset történt. Az egész vacsora alatt folyton nevetett és most is tovább kacagott, pedig alig ivott a borból. Anyja csitította.

Machinné a palaczkhoz szagolt. Nem érzett semmi szagot, de épen az a tény, hogy nem érzett semmi szagot, öregbítette aggodalmát.

— Rögtön valami hánytatót kell bevinned — mondta.

— Dehogyan is, majd magamhoz térek — szabadkozott Denry. És hirtelen, látszólag jobban is lett.

— Be kell vinned rögtön valami hánytatót — ismételte az anyja.

— De mi olyast találhatnék itt! Csak nincs itt hánytató is — mormogta ő.

— Dehogyan is nincs! — felelte az anyja. — Láttam lent mustáros üveget az edényszekrényben. Gyere, gyere, ne légy lusta!

Nellyben újból felülkerekedett a vidámság.

Denry semmi áron sem akart lemenni a konyhába az anyjával. De nem használt semmi ellenszegülés. Machinné bezárta kettejük után az ajtót. És valószínű, hogy az alatt a két perc alatt, a meddig titokzatos együttlétük tartott, a nehéz dolgok levezetésére szolgáló konyhaberendezés használhatóságát kellőképp kipróbálták. Mikor Denry ezután, anyja karjára támaszkodva visszatért, nagyon sápadt volt és betegnek látszott.

— Túl van a veszélyen, — mondta megkönnyebbülten Machinné. A vendégeskedésnek természetesen vége szakadt. Cotterillék, miután sajnálkozásukat kifejezték, menni készültek és megkérdezték Denryt, haza tud-e menni.

Denry gyenge, elhaló hangon azt felelte, hogy képtelen hazamenni, közérzete aggasztóan rossz és így ebben a házban fog aludni, a hálószobák úgy is készek a gazda befogadására és elvárja anyjától, hogy vele maradjon.

Machinnének az egész engednie kellett. Cotterillékét lekísérte a kapuhoz, mintha csak saját ajtaja elé menne. Rendkívül ingerült volt. És még nem is közölte érzését a szenvedő Denryvel, a ki már az ágyon nyögött és hánykolódott még vagy félóraig, azután elaludt. És az éjszaka csendjében, a sötét, idegen házban, Machinné is elszunnyadt.

1. Pihenő német csapatok a frontra vonulóban. — 2. Meghódított angol tüzérségi állások a Holnon-erdőben.

A NYUGATI NAGY HARCZOKBÓL.

VI.

Machinné másnap reggel, a hogyan felkelt, azonnal el is ment, de nem telt bele félóra, már visszajött. Denry még ágyban feküdt, de rendszer, kitűnő egészsége teljesen visszatért. Machinné az átélt izgalmak folytán olyan lelkiállapotban támadt rá, a melyben őt fia még sohasem látta.

— Denry — kiáltotta. — Tudod-e, mi történt?

— Mi?

— Otthon voltam és — és bontják a házat. A bútor künn van az utcán és a tetőről leszedik a gerendákat. És a ablakokat már mind kivették. Egész tömeg bámolja a munkát!

Denry felült.

— En is szolgálhatok valami újdonsággal. Wilbraham Cecil meghalt.

— Meghalt! — rebegte az anyja.

— Igen. — válaszolta Denry. — Mivel pedig már itt vagyunk, itt is maradunk. Ne felejtsetd el, ez a legokosabban berendezett ház, a mit valaha láttál. És azt se felejtsetd el, hogy Cotterillnek cseléd nélkül is tisztán tudná tartani.

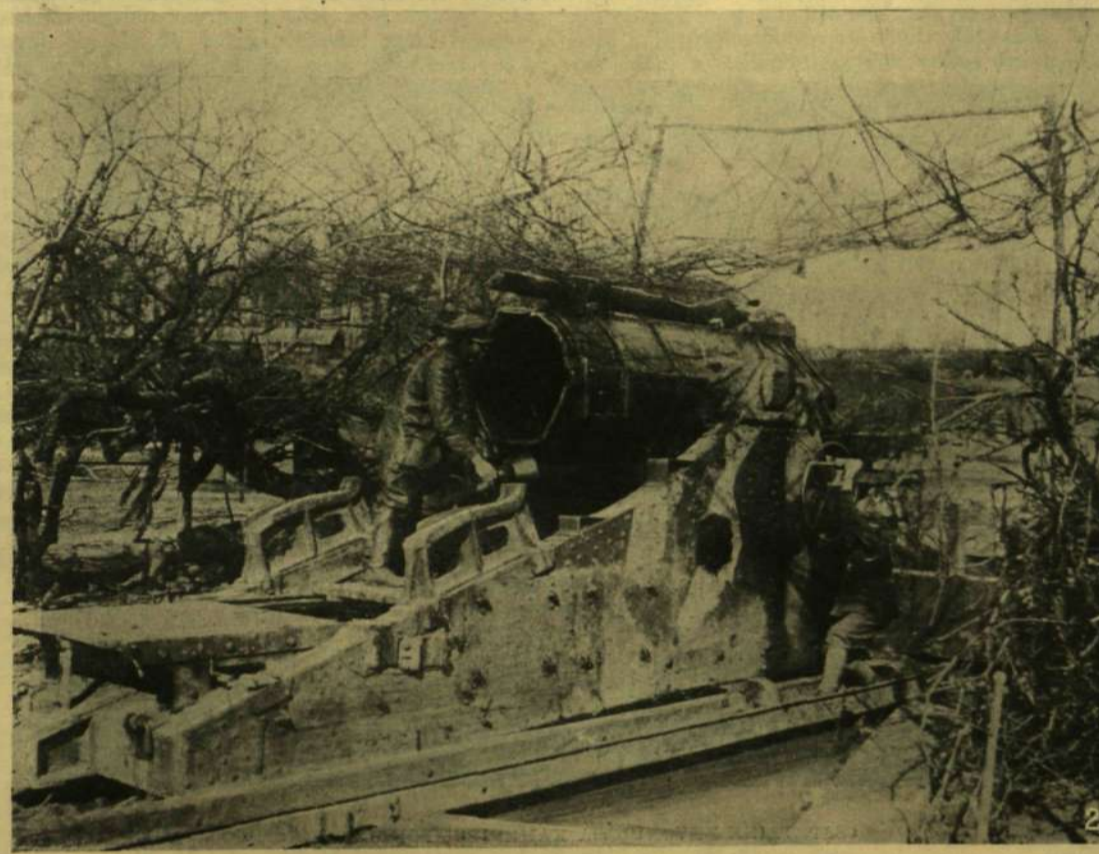
Machinné agyában hirtelen borzasztó világosság támadt; Wilbraham Cecil sohasem létezett, csak a fia találta ki a hosszú bajuszú és furcsa

szemű embert, hogy túljárjon az anyja eszén. Az egész szörnyű becsapás volt. Nem Wilbraham, hanem a saját fia vette meg a feje felett a házat és fűzte őt ki onnan, a visszatérésnek minden lehetősége nélkül. És, hogy becsaphassa az anyját, a gazember nemcsak az ártatlan Nelly közreműködését szerezte meg tervének egyes részleteihez, hanem megvette a négy szomszéd házacskát is, mert a tulajdonosok egyenként eladni nem akarta. És jelenleg le is romboltatja tulajdonát, csakhogy megakadályozhassa anyját a visszatérésben!

Nemsokára természetesen az egész város tudta a Denry és anyja között éveig dúló harcnak kimenetelét és ismerte az eszközöket, a melyekkel Denry végre diadalmasodott. A várost is félrevezette, de az nem haragudott érte. Sőt még jobban szerette Denryt és mert látta, hogy most már méltó módon rendezkedhetik be a kerület legelőkelőbb házában, nemsokára be is választották a városi képviselő-testületbe, mintegy jutalmul azért, hogy oly nagy a tehetsége polgártársainak mulattatására.

— Denry megállapította:

— Minden úgy ment, mint a karikacsapás, kivéve a mustáros vizet. Ez nem volt az alku-

1. Az Avre felé vezető úton. — 2. Elfoglalt nehéz angol űteg a Holnon-erdőben.

A NYUGATI NAGY HARCZOKBÓL.

ban. Pedig, ha elég okos voltam, a czimkét a palaczkra ragasztani és az ágyakat megvetetni, elég elővigyázatosnak is kellett volna lennem és nem lett volna szabad mustárnak lenni a házban.

Nem volna szép, ha kicsinyítetők a tény, hogy az ál-mérgezés, melyet azért rendezett, hogy anyja, meg ő a házban tölthessék az éjszakát, a saját mulattatására túl realiztikusan végződött. A mustáros víz, különösen, ha Machinné vegyíti, mustáros víz ám!

Ez volt Machinné vigasza.

KILENCZEDIK FEJEZET

A nagy hírlap-esata.

I.

Mikor Denry már egy éve és egy hónapja lakott új házában, Bleakridgeben, olyan látogatót fogadhatott, a kinek látogatása talán minden eddiginél jobban hízelgett neki. A látogató egy Myson nevű úr volt. Ez a Myson alapítója, tulajdonosa és kiadója volt az „Ötváros” című hetilapnak; a közvélemény ez új szócsové körülbelül egy év óta jelent meg és Denry először azt hitte, Myson a Takarékosági Szövetkezet hirdetése ügyében keresi fel és ép ezért, első perczen a látogatás nem is hízelgett neki túlságosan.

Myson azonban nem vadászott hirdetésekre és Denry hamarosan átlátta, hogy a szerkesztő úr olyan férfi, a ki az ilyenfajta ügyeket másokra szokott bízni. Középtemű, jól, de nem feltűnően öltözött, józan és biztos fellépésű úriember volt, a ki nem az Ötváros hangján és kiejtésével beszélt; az ő hangja és beszédmodora valahogyan az Ötváros felett állónak látszott. Myson tényleg Manchesterben született és járt már Londonban is. Az Ötváros a vidékhez számította, a mire az Ötváros egyetlen szülőtte sem lett volna soha képes. Viselkedése Denryvel szemben mindazáltal a könnyed és mégis tiszteletteljes udvariasság netovábbja volt.

Engedelmet kért, hogy valamit Denry elé terjeszsen. És mikor Denry, a ki némileg megijedt a sima frazióktól, mégis kegyeskedett erre engedelmet adni, röviden elmesélte hetilapja történetét, kimutatta, mennyire terjed határozottan állította, hogy most már hasznos is fog hozni. Ezekután így folytatta:

— Most az a tervem, hogy napilappá alakítom a vállalatomat.

— Nagyon jó eszme, — mondta ösztönszerűleg Denry.

— Igazán örülök, hogy így gondolkozik — felelte Myson. — Mert abban a reményben ke-

restem fel, hogy sikerül ehhez támogatását megnyernem. Idegen vagyok a kerületben és szükségem van valakinek a közreműködésére, a ki idevaló. Ezért jöttem ide. Pénzre is van ugyan szükségem, bár magamnak is van annyi, a mit az emberek többsége elegendőnek ítélne e vállalatához. De — őszintén — a mire a pénznél is nagyobb szükségem van, az — az ön erkölcsi támogatása.

— És ki küldte magát hozzám? — tudakolta Denry.

Myson elmosolyodott.

— Senki. Magamtól jöttem ide — mondta. — Azt hiszem, elmondhatom, hogy egy évi itteni újságíráskodás után magam is el tudok igazodni az Ötvárosban és nekem úgy látszott, hogy ön a legalkalmasabb, a kibe fordulhatok. Én mindég bízom a nagyratörő emberekben.

Denrynek hízelgett ez a beszéd. Úgy gondolta, hogy ez a látogatás annyira meg fogja szilárdítani helyzetét a kerületben, a mennyire azt megszilárdítania még a városi képviselő-testületbe való beválasztásával sem sikerült. Némileg csatlakozott ugyanis a választásához fűzött reményekhez. Ő ki akarta mutatni érdeklődését a város boldogulása iránt és a vele ellenkező okoskodására jobb érvekkel akart megfelelni. De kerületi polgártársai nem mutattak semmi rokonszenvet a logika iránt. Ők éppen csak megválasztották őt „Eljen a jó öreg Denry” kiáltással és csupán csak huszonegy szótöbbséggel. Denry azt hitte, másnak fogja érezni magát, ha a „tanácsos” címet biggyesztheti a neve mellé. És ebben is tévedett. Unnepélyesen részt vett ugyan a tanácsulésen és be is választották a felügyelő bizottságba. Ő azonban továbbra is teljesen a régi Denry maradt. Most pedig kívülről ismerték fel. Myson merész manchesteri tekintete, mikor azt az Ötváros negyedmiliós lakosságán körüljártatta és reprezentálásra képes egyéni erőfeszítést, nála, Machin Denrynél állapodott meg. Oh igen, ez hízelgett neki. Myson választása rózsaszínű fényt vetett az egész pályafutására; vagyonára és annak eredetére; házára és istállójára, a mivel meglepte polgártársait és a minek az egész város csodájára járt, az Általános Takarékosági Szövetkezetre; igen, még a városi tanácsosságára is!

Miután még csevegtek egy kissé és a beszélgetés időlegesen az újságírásról a háztulajdonra tévedt, Denry felajánlotta, hogy megmutatja a „Machin-házat”, a minek ő elkeresztelte) és Mysonra a látvány valóban a rendes mértékben felüli hatást gyakorolt. Machinné üdvözlése (Machinnéval a fürdőszobának nevezett paradicsomban találkoztak) az udvariasság fényes tükre volt. Mennyire kívánta Denry, bár tudna ő így viselkedni, ha grófnőkkel találkozna!

A mikor ezután a társalgóba visszatértek, újból a tulajdonképeni beszéd tárgyakra: a hírlapra tértek át.

— Tudja, az igazán hiba, ha egy kerületben csak egyetlen hírlap jelenik meg, — mondta Myson. — Nekem magamnak igazán nincs kifogásom a Straffordshire Signal ellen, de meglepő, — tette hozzá bizalmasan hangon — milyen ellenszenvvel viselkednek bizonyos körök a Signal ellen — adta elő a vendég.

— Valóban, — csodálkozott Denry.

— Az a hibája, hogy nem érdeklődik eléggé a kerület igazi nagy létkérdései iránt. És nem is érdeklődhet, mert teljesen egyik párthoz sem tartozhatik. Igyekeznie kell minden oldalon tetszeni és megsértenie senkit sem szabad. Ez a nagy hibája a hírlapi egyeduralomnak... Kétszázötvenezer ember — bizony elég közönség két elsőórán a pila pszáma is. Nézzé Nottinghamot! Bristol! Leeds-t! Sheffieldet!... és azoknak hírlapjait!

Denry igyekezett is e városokra nézni. És az Ötváros tényleg majdnem olyan kiterjedésű volt, mint ezek a helyek.

Az újságírás mérge átragadt órá is. Mysonnak nem adott ugyan rögtön végleges választ, de magában nyomban tisztában volt. Tudta, hogy bele fog menni ebbe a kozkázatos kalandba. Jó barátságban élt ugyan a Signal embereivel, de hát az üzlet — üzlet!

Rövid idővel ezután a kerületben szétlétben beszéltek, hogy az „Ötváros” című hetilap ugyanilyen című napilappá alakul át és déltől kezdődőleg naponta négy kiadásban fog meg-

A KIRÁLY KÖRÜTJE A TENGERMELLÉKEN: AZ ALBONAI LAKOSSÁG KÖZT.

jelenni és az elsőrangú estila pok mintájára fogják szerkeszteni.

A beavatottak legbizalmasabb köre azt is tudta, hogy «Ótvárosi Hírlapok» címen, korlátolt felelősségű társaság is alakult tízezer font alapítókéval, a melyből háromezer font értékűt Myson vett át, ezeröttszáz font értékűt meg a nagy Machin Denry, míg a többit a szerint, a mint a helyzet alakulni fog, vagy eladják, vagy elosztják. A legbeavatottabbak azonban azt is tudták, hogy senki soha semmire sem fogja vinni a Signalt szemben. De tudták másrészt azt is, hogy Denryt, ezt a legcsodálatosabb kópét, a ki valaha az Ótvárosban született, még soha senki sem vágta földhöz. A legbeavatottabbak bizalmas köre tehát vidáman, Denry és Myson pedig kellő bizalommal néztek a jövő elé. A mi pedig magát a Signalt illeti, az nem tekintett se jobbra, se balra, hanem haladt tovább az útján, fenséges nyugalommal.

II.

Az új napilap megjelenése napján, az újság kiadóhivatala bizonyos tetteit egyszerű szerkesztéséről, a mennyiben minden részletre kiterjedőleg a legcsodálatosabb pontossággal működött. Az alagsorban a Marinoni-gép dühögött, hogy előállíthasson tizenöt ezer példányt egyetlen óra alatt. A földszinten bámulatosan

MAGYAR HUSZÁR TEMETÉSE UKRÁNIÁBAN.

találékony berendezések voltak az újság szétosztására, így például a kiadó asztala előtt vas-korlátok, a kihordó fiúk sorrendbe tartására. Ezzel a Signalt utánozták. Az első emeleten dolgozott a kiadó és alapító a vezérkarával és felette, a felső emeleten volt a szerkesztőség hivatala. A lépcsőfokok száma, a mely a szerkesztőséget a nyomdától elválasztotta, nem volt épen határozottan előnyös, de mivel a téglák és a habarcs nem rugalmas anyag és így nem tágható, úgy kellett berendezkedni, a hogy épen lehetett. A hivatali helyiségek kívülről elég jól festettek és szépen kiállták a versenyt a melletük elhelyezett Signal helyiségeivel. A hirdetések, szokás szerint, a földszinti ablakokba voltak kiragasztva és az egymás felett, a tetőig érő aranybetűs felírások igazán pompás hatást keltenek.

Denry aznap délután véletlenül az újság kiadóhivatalában volt. Ő nem gyakorolt semmi befolyást a szerkesztés részleteire, mert a részletes megszervezés nem tartozott az ő különleges tehetsége közé. Az ő különleges tehetsége csak a nagy vezető szemérmelermelésében mutatkozott. Nem is tudott semmit sem a tudósítókkal és a különböző tudósítói irodákkal kötött meg-egyezségekről, sem a lóversenyszolgálatról, sem a nehézségekről, melyek az írók szövetségével felmerültek, sem a küzdelemről, melyet azért folytattak, hogy a papír árát minden font után

CSAPATAINK BEVONULÁSA KAMENIECZ-PODOLSKRIBA.

a penny egy huszadjával lenyomhassák, sem az engedményekről bizonyos hirdetőikkel szemben, sem a vasút-társasággal felmerült ellentétekről, sem pedig mind közül a legrosszabbról, a rikkancs-szükségről. Ezek a dolgok őt mind nem érintették. Ő nem volt képes ilyen kicsinyességeig leereszkedni. De a mikor Myson nyugodtan és büszkén levezette a nyomdába és a Marinoni az összehajtott na pila pot majdnem a kezébe dobta és az egészen a valódi újságokhoz hasonlított; és meglátta benne egyikét saját leíró cikkeinek; és meggondolta, hogy ennek a lapnak ő a tulajdonosa: akkor már vonzódtat a vállalatához, el volt ragadtatva tőle és a szíve hevesen dobogott.

Azt mondta magában, — és nem is álmodta, hány ezren mondták ezt már előtte — hogy az újság a legfinomabb játékszer a világon.

Négy óra tájt, a kiadó ingujjban és kötényben feljött Mysonhoz és tiszteletteljesen kérte, jöjjön le vele a kiadóhivatalba. Myson Denryvel együtt ment le oda és ott egy apró, rongyos fiúcskát talált, bevert orral, a ki sebzett kezében újságcsomagot szorongatott.

— Igen — zokogta a gyerek. — És azt mondták, kivágják a szememet és golyóznak majd velem, ha megegyezem a Korona-úton találnak. — És egy végső, kétségbeesett kiáltással a földre hajtotta a lapokat.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Katona-nóták. Gömöri Jenő, a 12. közös gyalogezred hadnagya összegyűjtötte és egy testes kötetben kiadta, buzgó és sikeres gyűjtés eredményeképp, azokat a nótákat, melyeket a magyar katonák a háború folyamán, menetelés közben, a kaszárnyában, a lövészárokban, pihenőiken, — szóval mindenféle alkalommal énekelnek. Azt hisszük, az a legérdekesebb és legértelmesebb az összes eddig megjelent háborús anthológiák között. A magyar katonák sokat énekel és minden lehető alkalommal s eszejárására, érzésmódjára, egész lelki valójára jellemző, hogy mit énekel, miféle nótákban telik kedve és melyekben találja meg érzelvillága kifejezését. Ha olvasgatjuk ezeket a nótákat — az az első megfigyelésünk, aránylag milyen kevés az a nóta, a mi valóban háborús, vagyis a háborúban termett. Legtöbbjük régi népdal, a magyar katona békeidőbeli kaszárnya-életének hangulata érikt rajta; egyrésztük azon módon éneklük, mint a békében, más részüket kisebb-nagyobb változtatásokkal hozzáidomították a háborúhoz. S a motívumok, melyekből ezek a katona-nóták össze vannak fűzve, szintén túlnyomó részt a régié: a kaszárnya-élet, a menetelés, a gyakorlatok motívumai, a kedvestől való elválás, a hazavágyódás, az édesanya emlegetése stb. — a háború különleges motívumai aránylag keveset szerepelnek bennük, a háború szenvedései, borzalmi egyáltalán alig. A halálra, a mely ott leselkedik minden katona mögött, elég sokszor van ugyan ezézés, de csaknem mindig egész könnyedén, mintha nem vennék egész véres-komolyan. A nóták hangja — s ez különösen jellemző — ugyanaz, mint a békeidőbeli katona-nótáké, az a pajkos, vidám, virtuosus, szerelmeskedő hang, gyakran egy kis duhaj izzel vegyülve, a mely olyan érdekesen fejezte ki már azelőtt is a kaszárnyába szorult fiatal magyar paraszt-legény lelki állapotát. Mint már azelőtt is észre lehetett venni, a magyar katona-nótában egyre több teret foglalnak el a városi élet képei és hangulatai, a városi utca hangja minduntalan belevegyül a katona-nóta friss falusi hangjába, színházi és orfeumi kuplék hatása is megérik nem egy nótán, — ez mind annak tanujele, hogy a magyar nép mind erősebb érintkezésbe jut a városi élettel. Általában a magyar katona kulturális állapotára sok érdekes dokumentumot ad ez a nóta-gyűjtemény. Mindent összevéve, ezek a katonanóták azt mutatják, hogy

az a népköltészet, a mely ma él a magyar népköltészetben, nem adja már azt a zárt, önmagába visszatérő és gyökéres képet, a melyet régi népköltészetünkben ismerünk, — ennek motívumai és formái tovább élnek ugyan benne, de már sok pontban érintkezve a műköltészetrel és a városi utca költészetével. A nyelv is erre vall; a régi népköltészet nyelvének gyökeres színei mellett minduntalan feltűnnek az irott nyelv szólamai, jelölái annak, hogy a paraszt-katona is újságot olvas ma már és a városi utcai nyelv furcsa, rendszeres tréfás ízü szólásai. Soknak a nóták között ismeretes a szerzője: fiatal katonatisztek, altisztek, közkapók — ezek is majd mindig a konvencionális motívumokat variálják s a városi beszédmódnak az íze még erősebben érikt rajtuk, néha egy kis tudatos népieskedéssel. A dallamokat a gyűjtemény nem közli; a mi dallamot a szövegekből ki lehet kombinálni, az mind ismert régi dallam s mindennapos tapasztalatunk is a mellett szól, hogy katonáink régi kedvelt dallamokra énekelik az új, háborús dologokat. Óségi nótákra, népieskedő szinpadai dallamokra és kuplék dallamaira egyenesen. Népköltészetünk ügyláttszik ép oly kevésbé tüzelte föl a háború, mint szövegíróinké. Gömöri Jenő mindenképen értékes szolgálatot tett ezzel a sok szeretettel összeválogatott gyűjteményével, a melyet a 12. és kir. gyalogezred rokkant-alapja javára adott ki a Lampel R. czég bizományában. Ára a könyvnek 5 korona.

Őszi szántás. Pásztor Árpád új könyvének az a legfeljebb megkülönböztető jele, hogy benne mutatkozik meg minden más magyar verseskötöny között legjellemzőbben az utazás költésze. Voltak idők, a mikor divat volt verses úti naplós írni, egy-egy utazás képeit, hangulatait költői formába foglalni. Pásztor Árpád versei nem ebből a fajtából valók; bennük a modern világjáró utazó mentalitása nyilvánul, annak az embertipusnak a lirája, a melyet a mai utazási technika lehetőségei teremtetek meg. Mindenfelé jár a világon, az európai kultúra gyűjtő-pontjaiban, Amerika épületkolosszusai között, India mesés tájain, Japán cseresznyeerdőiben, Szibéria végtelen mezőin és mindenhová elviszi a maga szemlélődő, eszmélkedő, összehasonlító lényét, könnyű, friss reagáló képességét s egy kicsit újságróli nézés-módját is, a mely az érdeke, a feltűnőre, az exotikusra van beigazítva. Impresszionista módon fogja fel a látott dolgokat s a kifejezésben a könnyű, mindig kézügyben levő formák felé hajlik. Nápoly szépsége, az Atlanti-óceán naplemente képe, a ki-

vándorló hajók jelenetei, az Amerikába kivándorolt magyarok keserves küzdelme, hajós-motívumok, oroszországi hangulatok, kínai és japán fanak, a különböző közlekedési eszközökön, hajón, vasuton, automobilon való rohanás gondolati- és hangulatbeli asszociációi adják a versek nagyobb részének tartalmát. Mindezt pedig a jó megfigyelő okos szemével nézi a költő s a megfigyelésből és a dolgok gondolati értékeiből támad nála a vers-hangulat. Ezért verseiben igen erős az illusztratív elem, nem egy közlők olyan hatást tesz, mint egy hangulatban összefogott, néhány karakterisztikus vonással frissen papírra vetett rajz. Ez néha másféle versein is megérik, pl. az Egy búske várkisasszony lovas képehez, vagy XV. század címűekben, a melyek egészen a rajzolt képek módjára vannak megformálva. Mintegy összekötő kapocs a költő publikuszi munkája és költésze között az a közéletkritikai hang, melyet gyakran megüt, éles és bátor kritikáját adva a magyar élet némely feltűnő jelenségeinek, mint például a kivándorlás. Általában versei főleg tartalmi szempontból figyelemreméltóak. Formailag simák, mai versetechnikánk fejlett szavonálán állanak, jó architektúrával vannak fölépítve, lendület is van bennük. Érett, férfias költészet ez, körülbelül teljesen, a fejlődés tetőpontján fejezi ki azt, a mit Pásztor Árpádnak kifejeznie adatott.

A Jó Pajtás. Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, április 29-iki számában Ábrányi Emil, Kelemen Andor és Radványiné Ruttkay Emma írtak verset, Zsoldos László és Berényi Lászlóné elbeszélést, Benedek Elek folytatja Rókáné komám-asszony budapesti kalandjainak történetét, Avar Gyula kedves apró meséket mond el. Tréfás számtani képek, tarka mese, rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 82 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadó-hivatal, IV. ker., Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Április 18. A nyugati harcztéren az ellenség tegnap nagy területrészeket engedett át a németeknek a hónapokon át tartó viaskodásban óriási áldozatokkal kivívott flandriai területekből. A németek erősen utána nyomulva a lépésről-lépésre hátráló ellenségnek, elfoglalták Poelcapellét, Langemarckot és Sommebékét s az ellenséget a Stene-

©Könyv
©Költés

Próbadozoz illetve tégely ára 2 korona. — Nagy doboz illetve tégely ára 4 korona.

Mindenütt kapható!

Főelárusítóhely: DIANA KERESKEDELMI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.

patak mögé vetették vissza. Blankartzeetől délre ellenséges támadás akadályozta a németek előnyomulását. A Lystől északra tért nyertek és néhány géppuska-fészkét megsemmisítettek. A Somme két partján a tűzharc Moreuilnál és Montdidier-nél nagy hevességet ért el.

Április 19. A nyugati harcmezőn a Flandriai tölérszomszón német felderítő osztagok átköztek angol és belga előőrsökkel. Az ellenség erős támadását Wytschaete ellen a németek visszautasították. Baillul és Labassée között a tűzérsegek erős harcai tevékenysége. Bethunetől északra a németek előnyomultak a Labassée-csatornától északra levő ellenséges vonalak ellen és néhány ágyút zsákmányoltak. Az Avrenál erős és mélyen tagozott francia támadások Morrisel és Moreuil ellen, melyeket a németek visszavertek.

Április 20. A nyugati harcmezőn felderítő csapatok, Wytschaete és Baillul között erős tűzharc; a Scarpe és a Somme között is feléledt a tűzérsegi tevékenység.

Április 21. Ukrajnában a németek megnyitották a Krimbe vezető utat. A nyugati harcmezőn a Maas és Mosel között voltak nagyobb harcok. Itt a németek megtámadták az amerikaiakat Saicheprey melletti állásaikban, rohammal elfoglalták a helyiséget és két kilométernyi mélységben benyomultak az ellenséges vonalakba. Az ellenség gyengébb ellentámadásait visszaverték, erős támadási kísérleteit pedig a készületben és felvonulóban levő csapatok lekötésével megelézték.

Április 22. A nyugati harcmezőn helyi gyógyászati vállalkozások. Az ellenség kísérletei, hogy a Labassée-csatornán át Bethunetől északkeletre előnyomuljon, a németek tüzeiben megelézték.

Április 23. A nyugati harcmezőn időközönként feléledő tűzérsegi harcok és gyalogsági vállalkozások. Nevezetesen Lens és Albert között volt az angol gyalogság igen tevékeny. Az avelnyi erdő mellett április 21-én elvesztett terület hasztalan próbálta az ellenség nagy erővel visszafoglalni s az Alberttől északra fekvő vasutat birtokba venni. A maczedóniai harcmezőn is fölélenkült a harci tevékenység.

Április 24. Finnországban a németek elfoglalták Nyoinge és Ruchimarki vasuti csomópontokat és Laktitól északra helyreállították az összeköttetést a finn hadsereggel. A nyugati harcmezőn a Lysnél és Sommenál helyi harcok. Baillultól északkeletre a németek rohammal elfoglalták a völgelkei magaslakat. Baillultól nyugatra angol támadásokat utasítottak vissza. Bethunetől északkeletre erős ellenséges előretörések megelézték.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: dunszentgyörgyi **TOLNAY LAJOS**, Ó felsége v. b. t. tanácsosa, tisztelheteli mérnök-doktor, népfőlkövezér-nagy-mérnök, a m. kir. Államvasutak igazgató-ságának ny. elnöke, a székesfővárosi közmunkák tanácsának volt elnöke stb. stb. 81 éves korában Budapesten. — **JAMOS ISTVÁN** földbirtokos, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának és Szolnok város képviselőtestületének tagja, bankigazgató, 57 éves korában, Szolnokon. — **Dr. DELY MÁTYÁS**, Debreczen város és a Hortobágy híres nyug. állatorvosa, legutóbb Tiszapolgár községi állatorvosa, 88 éves korában, Tiszapolgáron. — **Dr. BOSÁNYI IVÁN** ügyvéd, királyi törvényszéki hites tolmács, a székesfővárosi törvényhatósági bizottságának tagja, 72 éves korában, Budapesten. — **HASZLINSZKY GUSZTÁV**, ismert zenepedagógus és zeneszerző, 63 éves korában, Budapesten. — **BORSOS ISTVÁN**, pápai református főgimnáziumi tanár, 55 éves korában, Budapesten. — **Dobokai DOBOKAY KÁLMÁN**, nyug. pénzügyminiszteri tanácsos, a Magyar Általános Hitelbank felügyelőbizottságának tagja, 65 éves korában, Budapesten. — **ZÓLYOMI WAGNER EMIL**, okleveles mérnök, 65 éves korában, Budapesten. — **BIRÓ KÁLMÁN**, a budapesti büntető törvényszék egyik legregebben működő bírója, 62 éves korában, Budapesten. — **NEUMAYER GELLÉRT JÓZSEF**, zamárdi lelkész, 61 éves korában, Zamárdon.

PIRET-BIHAIN BÉLA báró özvegye, szül. Oreczy Leona báróné, csillagkereszt- és palotahölgy, 80 éves korában, Budapesten. — **Öz. dr. GRÜN-UT ZSIGMOND**, szül. Kirschner Julia, 80 éves korában, Budapesten. — **Öz. nagylángi ARENDÁSY IMRÉNÉ**, szül. körmözei Fodor Flóra, 77 éves korában, Szálgyasomlyón. — **BAYER SÁNDOR**, szül. Mentzel Róza, Budapesten. — **Ivádi IVÁNY BÉLÁNÉ**, szül. erzsébetvári Csiky Jozefa, 75 éves korában, Ivádon. — **Dr. KÁLDOR JÓZSEFNÉ**, szül. Ferencz Ella, a magyar gyermektanulmányozó mozgalom egyik legtehetősebb munkása, Udinében, a hol orvosi szolgálatot teljesítő férjét látogatta meg, 25 éves korában. — **HALÁSZ ARANKA**, 19 éves korában, Budapesten.

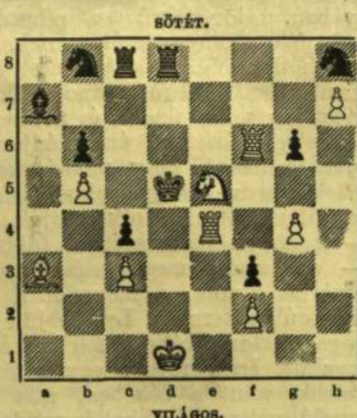
Szerkesztői üzenetek.

Légy ismét vig. Semmitmondó apróság, minden érték nélkül. **Erdőben.** A novella előadása nagyon humoros akarna lenni, de inkább csak olcsón és izetlenül viccelődik.

A mérleg. A kiinduló gondolata figyelemreméltó, kár, hogy nem tudja tovább fejleszteni.

SAKKJÁTÉK.

3100. számú feladvány Lindquist C. E.-től, Stockholm

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 12 ik számában megjelenő képtalány megfejtése: *A szerelem a kebelben méz és méreg egy kehelyben.*

Felolós szerkesztő: **HOITSY PÁL**

Szerkesztőség iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Új aktuális könyv!

NEUMANN KÁROLY dr.

VÁMTARIFA ÉS VASUTI DIJSZABÁS

Kereskedelempolitikai tanulmány

Ára 4 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDESBEN

Vidám perczeket szerez magának, ha elolvassa

ZSOLDOS LÁSZLÓ

új könyvét. Ozime:

AZ ÜRGE

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDESBEN

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

«Skabotorm Barna-zsir»

Nem piszkít, teljesen szagtalan.

Próbátégely 2.30 korona kis tégely 4 korona családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerárban, VI., Király-utca 12.

Vidékre megrendelési cím:

Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerára, Győr.

«Skabotorm» névjegyre ügyeljünk.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete

„A vadászeb”

című elbtenyésztszi szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Szerkesztő: lovag KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár mindkét lapra:

egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K	fél	10	2	12
negyed	5	1	6	

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Költözökösök nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtötte és magyarázta

Dr. PONGRÁCZ JENŐ

budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázzabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára köve 5 korona.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkijadásának gyűjteményében.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

A magyar mágnásvilág alakjait mutatja be pompás meglevenítő erővel

SZEMERE GYÖRGY

legújabb regényében; címe

KÉT LEÁNY

Két kötet • Ára 10 K.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

FOGAK

és teljes fogorok szápadlás nélkül, a gyökerek eltávolítása fölöleges

EHRBAR

és minden más előkelőbb mestergyártmányu zongorát, pianinót legelőcsöbben vehet a szolid kiszolgálásról általánosan elismert

REMÉNYI MIHÁLY

cég zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60.

Régi zongorák, pianinók vétele, becserelése, javítása és hangolása. * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

ÓRÁK

kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett.

ÉKSZEREK

divatos és izlases kivitelben.

EVŐESZKÖZÖK

ezüst és alpaccaestiből.

EZÜSTNEMŰEK

DISZTÁRGYAK

szigorúan szabott jutányos árakon készpénz és előnyös részletfizetési feltételek mellett becserezhetőek

BRAUSWETTER JÁNOS

CHRONOMETER és MŰÓRÁSNÁL Alapítástörténete Székesfővárosban 1847-ben. SZEGED. Tüntetés. Több ezer elismert levél. Legújabb díszes nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fiatalos, üde arczbört

varianstól elő 10 nap alatt és eltávolít minden tetűt, ugymint miltoszer, pattanás, száradó, ránc, orrvörösség, likacsos, hervadt, pettyesbört, a Dr. Kayserling-féle szőpítő-szer. A kúra egyszerű, otthon végezhető, minden feltétel nélkül. Befojeszása után az arcbőr ragyogó szépségben, gyermeki bűszűségben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15 — K. Díszkötéses utánvéttel. — Gyár: **WIVAYON & Co.** — Székesfővárosi hely: **G. ROSS ANTAI** Budapest, VIII., József-körút 23. (Pütelmel 1.)

FOG

érmések, arany fogkoronák és aranyhidak tartók porcelán- és kőlejtőtetek. — Mérsékelt árak.

Perzsaszőnyeg-különlegességek!

Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók **ROSENSTINGL NÉL**

IV., Deák-tér 4. * Telefon 6—76.

Hajnövesztő,

amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dúsz hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megőrzi a kora őszülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ár: 10 és 15 K. **BÖTÁRT. REGINA** Budapest, VIII., Erzsébet-körút 34. I. em. Illatszerekben nagy választék.

Gyermekeknek

legbiztosabb szer váltólás, hűdglélés és száma-éköhözés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott **Rozsnyay világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja**

Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milliókúmi nagy eredménnyel kitűntetve és törvényesen védve. A valdíki készítmény csomagoló-papírján Rozsnyay M. névalírású látható. 1 drb ára 12 fill 35 drb egy dobozban 3 korona. Kapható minden gyógyszerárban. — Készíti a **Itálialó: Rozsnyay Mátyás gyógyszer.** Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

Dr. HEGEDÜS JAKAB

fogorvos, egyetem orvosnádor. Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa** ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN. Gyászesetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

2-ik kiadásban jelent meg:

KÓBOR TAMÁS BUDAPEST című regénye

Budapest társadalmának hatalmas realismussal megrajzolt keresztmetszeti képe

Ára 8 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

KULTURA ÉS TUDOMÁNY

új kötete:

VILÁGPOLITIKA

A világtörténet legújabb fejezete

(1871—1914)

Irta

BALANYI GYÖRGY dr.

kegyesrendi tanár

Főbb fejezetei: A hármasszövetség előzményei.

A hármasszövetség kora.

Bekerítő politika.

Utolsó erőpróbák.

Ára köve 6 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDESBEN.

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Alapította

Szerkeszti

GYULAI PÁL

HEINRICH GUSZTÁV

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Új füzet:

1884—1887. szám

TURGENJEV

ASZJA

Orosz eredetiből fordította

TRÓCSÁNYI ZOLTÁN.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDESBEN.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
Gyár és VIII. Baross-u. 85.
Fűzők: 11. Fő-utca 27, IV. Esku-út 6, Kecskeméti-utca 14, V. Harmad-utca 4, VI. Teréz-körút 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2.
Telefon: Józsa. 2-37

Pénzét vissza-fizetem, ha
tyukssom-asmólos, hűvösnyelűt a Ha-balsam három nap alatt fájdalom nélkül gyógyított ki nem írja. Ezekre nemő hála- és köszönőleveleket. Ára (kétoldali levélre) 2.40 K üvegcséjéért, 3 üveg 5.50 K és 6 üveg 8.50 K. KEMÉNY, Kazsa I. Postafiók 12/123

HIRDETÉSEK

- felvételnek a kiadó-
- hivatalban
- BUDAPEST,**
- Egyetem-u. 4.

Baromfi udvarok berendezése minden nagyságban.
Keltető gépek kigazdák és nagybirtokok részére.
Csontörő gépek mindenféle takarmány őrítéshez, kőz és erőhatásra legelősebben beszereshető a Nickerl és Társa R. T.-nél. Kiszárolagos vállalat szakaszi baromfi és apróállattenyésztő telepek berendezésére. **BUDAPEST, 27. szám.** V. Vilmos császár-út 52. Kérje azonnal a 27. sz. árjegyzéket.

Második kiadásban jelent meg
A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR

az állami polgárisok tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Ára 12 korona.

E kötetet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc reálisk. igazgató, Littke Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelezredes, Rácz Gyula a f.öv. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténeti előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közművelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölség, és a háború, elmékedések a jövőről; befejezésként szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A MAGYAR KÖNYVTÁR Szerkeszti RADÓ ANTAL

új füzetek:

892-893. szám

NAGY ENDRE

A MÁGOCSY-CSIRKÉK TÖRTÉNETE

Ára 80 fillér.

Kapható minden könyvkereskedésben.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tankepesítő vizsgálatra készülőknek K 1.80
3. Soltý Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia .. K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felléptéig K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felléptétől a legújabb korig K 2.—
10. Soltý Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika 2.—
- 13-14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

18. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS HÓ 5.

Szerkesztőség: IV. Vármegye-utca 11. Kladohtentál: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 80 fillér.

Előfizetést jeltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is esatolandó.

A ZMERINKAI VASUTI ÁLLOMÁSON UKRÁNIÁBAN: TISZTJEINK VÁSÁROLNAK AZ ÁLLOMÁS ELŐTTI ÁRUSORTÓL.